

Κυκλική οικονομία στη βιομηχανία επίπλου

Circular Innovative Solutions

Βιομηχανία Επίπλων

Η βιομηχανία επίπλων είναι ένας από τους παλαιότερους παραγωγούς και θεωρείται σημαντικός κλάδος όσον αφορά την κατανάλωση φυσικών πόρων.

- ▶ Η παγκόσμια παραγωγή επίπλων ανέρχεται σε 450 δισεκατομμύρια δολάρια.
- ▶ **Η βιομηχανία επίπλων της ΕΕ**, αποτελείται από ΜΜΕ, απασχολεί περίπου 1 εκατομμύριο άτομα και κατασκευάζει περίπου το 1/4 των επίπλων παγκοσμίως.

Πεδίο εφαρμογής

- ▶ Ο κλάδος του επίπλου είναι ένας από τους σημαντικότερους κλάδους που σχετίζεται με την καθημερινότητα μας.
- ▶ Τα έπιπλα χρειάζονται και χρησιμοποιούνται σχεδόν σε όλους τους τομείς της ζωής, πέρα από τα **ιδιωτικά νοικοκυριά** στον κλάδο της **φιλοξενίας, τα γραφεία, τα καταστήματα, τα εστιατόρια, τα σχολεία, στην υγειονομική περίθαλψη** και τις **βιομηχανικές εγκαταστάσεις**.

Βιομηχανοποίηση

- ▶ Με την πάροδο του χρόνου, η εισαγωγή **νέων τεχνολογιών** οδήγησε στην **βιομηχανοποίηση του κλάδου**.
- ▶ Στην Ελλάδα, η πλειοψηφία των εταιριών που απαρτίζουν τον κατασκευαστικό κλάδο, αποτελούνται **από μικρομεσαίες επιχειρήσεις**.
- ▶ Αντιθέτως, στις **εισαγωγικές εταιρίες**, εντονότερη παρουσία έχουν **οι μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις**.

Παραγωγή Επίπλων μετά τον Κύκλο ζωής τους

- ▶ Η ετήσια παραγωγή μεταχειρισμένων επίπλων (ΜΕ) στην ΕΕ ανέρχεται σε 9,2 εκατ. τόνους και αντιπροσωπεύει το 3,5 % των ΑΣΑ.
- ▶ Στην **Ελλάδα** εκτιμώνται ετησίως η παραγωγή ΜΕ σε 300 000 τόνους.

Υλικά

Η βιομηχανία επίπλου χρησιμοποιεί πολλά και διαφορετικά υλικά, όπως:

- ▶ ξύλο (60%),
- ▶ μέταλλα,
- ▶ πλαστικά,
- ▶ υφάσματα,
- ▶ γυαλί,
- ▶ δέρμα καθώς και
- ▶ μια σειρά μηχανικών εξαρτημάτων.

- ▶ Όπου τα ηλεκτρικά/ηλεκτρονικά εξαρτήματα για έξυπνα έπιπλα είναι μόνιμα ενσωματωμένα στο προϊόν, τα έπιπλα είναι ταξινομημένα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού και πρέπει να είναι διατίθενται σύμφωνα με τους κανονισμούς των **ΑΗΗΕ**.

Διαχείριση Αποβλήτων Επίπλων

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Κατασκευαστών επίπλων (UEA):

- ▶ **το 80% - 90% των αποβλήτων επίπλων της ΕΕ αποτεφρώνονται ή οδηγούνται σε χώρους ταφής,**
- ▶ **ανακυκλώνεται μόνο το 10%**

Που οφείλεται η μη σωστή διαχείριση

- ▶ ο μη σωστός σχεδιασμός,
- ▶ η χαμηλή ποιότητα των υλικών (περιέχουν επικίνδυνες χημικές ουσίες),
- ▶ η έλλειψη υποδομών (συλλογής, επαναχρησιμοποίησης, ανακύκλωσης) και
- ▶ το υψηλό κόστος επισκευής.

Μετάβαση από τη Γραμμική στην Κυκλική Οικονομία

Η μετάβαση από τη γραμμική στη κυκλική οικονομία, αποτελεί μια πολύ σημαντική πρόκληση, που θα πρέπει να αντιμετωπιστεί, όχι μόνο ως αντιμετώπιση των **περιβαλλοντικών προκλήσεων** όπως πχ. η κλιματική αλλαγή και η εξοικονόμηση φυσικών πόρων, αλλά και ως **ευκαιρία για τις επιχειρήσεις για την ανάπτυξη περαιτέρω σχέσης εμπιστοσύνης, τόσο με την πολιτεία, όσο και με το καταναλωτικό κοινό.**

Ο μετασχηματισμός από τη Γ.Ο. στη Κ.Ο. απαιτεί

- ▶ νέα επιχειρηματικά μοντέλα,
- ▶ νέους τύπους καταναλωτικής συμπεριφοράς και
- ▶ νέες λύσεις για τη μετατροπή των αποβλήτων σε πόρους.

Ενέργειες που συνεισφέρουν στη κυκλική οικονομία

- ▶ Θεσμικές ρυθμίσεις
- ▶ Κίνητρα
- ▶ Επενδύσεις
- ▶ Προγράμματα που μπορούν να προωθήσουν βιώσιμες και καλές επιχειρηματικές πρακτικές

Πώς μπορεί να συμβάλει η βιομηχανία επίπλων στη στρατηγική της κυκλικής οικονομίας;

▶ A) Φάση παραγωγής

1) Οικολογικός σχεδιασμός: κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη:

1. Μεγαλύτερη διάρκεια ζωής προϊόντος
2. Καλύτερη δυνατή αποσυναρμολόγηση και ανακατασκευή
3. Ανακυκλωσιμότητα
4. Αποτελεσματική χρήση των ανακτώμενων υλικών
5. Αποφυγή χρήσης περιβαλλοντικά επικίνδυνων ουσιών

▶ **B) Φάση κατανάλωσης**

Εναρμονισμένες πληροφορίες των καταναλωτών ως εργαλείο για ενημέρωση και συγκρίσιμες επιλογές

▶ **Γ) Διαχείριση αποβλήτων**

Σχέδια εκτεταμένης ευθύνης των παραγωγών (EPR)

Θεσμικό πλαίσιο

- ▶ Στο πλαίσιο της εναρμόνισης της οδηγίας πλαίσιο για τα απόβλητα **2018/851/ΕΚ**, η Ελλάδα έθεσε σε ισχύ τον νόμο **4819/2021**.
- ▶ Σύμφωνα με τον νόμο, ο υπόχρεος **παραγωγός** (συμπεριλαμβάνεται και ο εισαγωγέας) Επίπλων, **οφείλει, στο πλαίσιο της διευρυμένης ευθύνης του, να σχεδιάσει και να οργανώσει Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΣΕΔ), για τα Έπιπλα.**

Διευρυμένη ευθύνη παραγωγού

- ▶ **Διευρυμένη Ευθύνη Παραγωγού (ΔΕΠ)** σημαίνει, ότι οι παραγωγοί/εισαγωγείς συμμετέχουν στη διάθεση των προϊόντων τους στην αγορά, για ολόκληρο τον κύκλο ζωής τους, ακόμη και μετά τη χρήση τους, όταν δηλαδή ο κάτοχος των Επίπλων δεν τα θέλει πλέον, δηλαδή έχουν γίνει απόβλητα (ΑΕ).

Γενικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις εμπλεκόμενων μερών

- ▶ Οι παραγωγοί - εισαγωγείς των Επίπλων υποχρεούνται να σχεδιάσουν, να εφαρμόσουν και να λειτουργήσουν Συλλογικά Συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης ΣΕΔ ΑΕ, πανελλαδικής εμβέλειας, ή να συμμετέχουν σε εγκεκριμένο ή εγκεκριμένα ΣΕΔ ΑΕ.

Τι σημαίνει αυτό

1. τους απαλλάσσει από την **ευθύνη της εναλλακτικής διαχείρισης** των αποβλήτων ΚΠ.
2. τους υποχρεώνει, να **καταχωρούν τα ΚΠ**, πού θέτουν στην Ελληνική αγορά, στο εγκεκριμένο σύστημα ΣΕΔ με το οποίο συνεργάζονται, καθώς και στον εξουσιοδοτημένο φορέα της πολιτείας τον ΕΟΑΝ,

- ▶ 3. τους επιβάλλει, την **καταβολή χρηματικής συνεισφοράς**, σύμφωνα με τις προβλέψεις της σχετικής σύμβασης με το ΣΕΔ ΑΚΠ. Η χρηματική συνεισφορά υπολογίζεται με βάση την ποσότητα ή τα τεμάχια, το είδος και την κατηγορία των προϊόντων, όπως εξειδικεύονται στην υπό έκδοση ΚΥΑ και διασφαλίζει, ότι καλύπτονται τα στοιχεία κόστους της διαχείρισης και διοίκησης του ΣΕΔ.

Χρηματική συνεισφορά

- ▶ Η χρηματική συνεισφορά υπολογίζεται με βάση την ποσότητα ή τα τεμάχια, το είδος και την κατηγορία των προϊόντων, όπως εξειδικεύονται στην υπό έκδοση ΚΥΑ και διασφαλίζει, ότι καλύπτονται τα στοιχεία κόστους της διαχείρισης και διοίκησης του ΣΕΔ.

Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης

- ▶ Τα ΣΕΔ θα προωθήσουν την **επαναχρησιμοποίηση και την ανακύκλωση**, παρέχοντας πρόσβαση σε κέντρα επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης, υποστήριξη της ροής πληροφοριών μεταξύ των παραγωγών και των κέντρων διαχείρισης.

Καλύτερες Πρακτικές

- ▶ Η Γαλλία διαθέτει τα μοναδικά εθνικά Συστήματα ΔΕΠ επίπλων του είδους του στον κόσμο:

A) Eco-mobilier (οικιακά έπιπλα) και

B)Valdelia (επαγγελματικά έπιπλα)

- ▶ Ενώ ξεκίνησε στα κράτη μέλη της ΕΕ η δημιουργία Προγραμμάτων Διευρυμένης Ευθύνης των Παραγωγών

Eco-mobilier

- ▶ για την εκπλήρωση αυτής της υποχρέωσης της ΔΕΠ, κατασκευαστές και έμποροι ίδρυσαν για τα οικιακά έπιπλα την Eco-mobilier. Εγκρίθηκε για πρώτη φορά από το γαλλικό κράτος την 1η Ιανουαρίου 2013
- ▶ όταν διατίθεται στην αγορά ένα έπιπλο ο παραγωγός πληρώνει στο σύστημα χρηματική συνεισφορά ανάλογα από το είδος, το βάρος και μέγεθος.

- ▶ η Eco-mobilier πέτυχε ανακύκλωση σε ποσοστό 57% το 2019. Το 36% των επίπλων που συγκεντρώθηκαν χρησιμοποιήθηκε για ανάκτηση ενέργειας και το υπόλοιπο 7% απορρίφθηκε διαφορετικά (Eco-mobilier, 2020· Knupp, 2015).

Valdelia

- ▶ Η Valdelia ιδρύθηκε το 2011, συλλέγει και ανακυκλώνει τα επαγγελματικά απόβλητα επίπλων δωρεάν από όλους τους επαγγελματίες της περιοχής, ανεξάρτητα από το μέγεθος και το πεδίο δραστηριότητάς τους.
- ▶ Τα Έπιπλα σε καλή κατάσταση μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν ή να χρησιμοποιηθούν από τους εταίρους της Valdelia Social and Solidarity Economy.
- ▶ Τα υπόλοιπα ανακτώνται σε δευτερογενείς πρώτες ύλες οι οποίες θα χρησιμοποιηθούν για τη δημιουργία νέων προϊόντων.

Όφελος

- ▶ Το όφελος δημιουργίας ΣΕΔ στην Ελλάδα (οικονομικό, περιβαλλοντικό και κοινωνικό) θα είναι μεγάλο γιατί θα εξοικονομηθούν εκτός από τις πρώτες ύλες, σε διάστημα 10 ετών **20 000 τόνοι CO₂eq.** και θα δημιουργηθούν **4 000 νέες θέσεις εργασίας.**

Διαχείριση ΑΕ

- ▶ **Επαναχρησιμοποίηση επίπλων**
- ▶ Τα έπιπλα σε καλή κατάσταση ή που αξίζουν μια επισκευή μεταπωλούνται συχνά από ιδιώτες σε υπαίθριες αγορές ή μέσω καταστημάτων μεταχειρισμένων ή διαδικτυακών πυλών.

Ανακύκλωση-Ανάκτηση ενέργειας

- ▶ Εάν δεν βρεθούν αγοραστές για τα μεταχειρισμένα έπιπλα, υπάρχει ακόμα μια επιλογή για ανακύκλωση.
- ▶ τα επιμέρους μέρη τεμαχίζονται και περνούν από διαχωριστές (μέταλλο και μη μεταλλικό στοιχείο) και άλλα συστήματα διαχωρισμού υλικών.
- ▶ υλικά και εξαρτήματα, που δεν μπορούν να ανακυκλωθούν καταλήγουν σε ειδικές μονάδες αποτέφρωσης.

Η ευρωπαϊκή ένωση βιομηχανίας επίπλου, αναμένει μια σταδιακή και ρεαλιστική μετάβαση στην κυκλική οικονομία.

1. Οι ΜΜΕ πρέπει να είναι ενεργοί παίκτες στην κυκλική οικονομία και να μην μείνουν πίσω
2. Ο δίκαιος ανταγωνισμός πρέπει να είναι εξασφαλισμένος κατά την προώθηση κυκλικών λύσεων
3. Η ευαισθητοποίηση του κοινού στην κυκλική οικονομία είναι το κλειδί για την επιτυχία
4. Ο οικολογικός σχεδιασμός (Eco-Design) είναι ένα ισχυρό εργαλείο εάν δεν υπονομεύει την ανταγωνιστικότητα

5. Σωστή εφαρμογή της ΔΕΠ

6. Ο συνδυασμός της χρήσης των χημικών ουσιών και αποβλήτων ως προς την δυνατότητα ανακύκλωσης και ανακατασκευής επίπλων

7. Η δέσμευση της ένωσης για προωθήσει μη επικίνδυνων επιβραδυντικών φλόγας

Προτεινόμενα μέτρα (1)

1. Διαπραγμάτευση ενιαίων κριτηρίων σχεδιασμού σε επίπεδο ΕΕ που απλοποιούν την ανακύκλωση και υιοθετούν σε πρότυπα ή ετικέτες

- ▶ Σε συνεργασία με τους κατασκευαστές επίπλων και τη βιομηχανία ανακύκλωσης, πρέπει να αναπτυχθούν πρότυπα για τον οικολογικό σχεδιασμό συγκεκριμένων επίπλων σε επίπεδο ΕΕ που να διευκολύνουν την επισκευή, διαχωρισμό διαφορετικών υλικών και ανακύκλωση.

Προτεινόμενα μέτρα (2)

2. Οικολογικά κριτήρια στις δημόσιες συμβάσεις

3. Ποσόστωση για τη χρήση δευτερογενών υλικών

4. Διευρυμένη ευθύνη παραγωγού/εφαρμογή κλιμακωτών εισφορών, κλιμακωτές συνεισφορές σε επίπεδο ΕΕ.

Συμπεράσματα

- ▶ Η δημιουργία ΣΕΔ ΑΕ αποτελεί ένα βήμα της χώρας μας για τη μετάβαση από τη γραμμική στην κυκλική οικονομία.
- ▶ Οι δήμοι και η κοινωνία γενικότερα θα επωφεληθούν επίσης από την καλύτερη σχέση και τη διαχείριση των Α Επίπλων.
- ▶ Οι φιλανθρωπικές οργανώσεις, θα έχουν την ευκαιρία να συμμετάσχουν στο νέο πρόγραμμα για τα μεταχειρισμένα έπιπλα και να επεκτείνουν τις δραστηριότητές τους.

- ▶ Οι εταιρείες διαχείρισης των Επίπλων, θα κερδίσουν επίσης, από τις μεγαλύτερες ποσότητες και την εφαρμογή νέων τεχνολογιών.
- ▶ Οι παραγωγοί εισαγωγείς θα εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους και η χώρα μας θα συμμορφωθεί με την κοινοτική νομοθεσία.
- ▶ **Η Ελλάδα θα κάνει ένα βήμα προς την κυκλική οικονομία.**

▶ *Σας ευχαριστώ!*

